МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра філософії

Затверджено
На засіданні кафедри філософії
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри проф. Карась А.Ф.

Силабус з навчальної дисципліни "Філософія", що викладається в межах ОПП Кібербезпека першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 125 – Кібербезпека та захист інформації

Львів - 2023

Назва дисципліни	Філософія
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка, вул. Університетська,1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет Кафедра філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	12 – інформаційні технології 125 – кібербезпека та захист інформації
Викладачі дисципліни	Джунь Валерій Володимирович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Контактна інформація викладачів	Електронні адреси: joun_dim@mail.lviv.ua; valeriy.dzhun@lnu.edu.ua Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 216 Телефон: (032) 239-43-72
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (а також за розкладом консультацій кафедри).
Сторінка курсу	**http://filos.lnu.edu.ua/employee/dzhun-v-v**
Інформація про дисципліну	Дисципліна "Філософія" є нормативною дисципліною з спеціальності 125 – кібербезпека та захист інформації для освітньої програми Кібербезпека, яка викладається в 7-му семестрі в обсязі 3-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	У курсі філософії головна увага зосереджена на вузлових інтелектуальних пунктах розвитку філософського знання у контексті європейської і світової цивілізації. Українська філософська думка органічно вплетена в контекст практично всіх тем. Логіка викладу матеріалу спрямована на перетворення засвоюваного студентами філософського знання у складник їх внутрішньої культури і основи для критичного мислення, на виформування лінії поведінки у напрямку пошуку вищих вартостей – Істини, Добра, Краси Навчальним планом передбачено читання лекцій, проведення семінарських занять, написання розвиваючих тестових завдань по темах двох головних змістових частин, на які розбитий курс.
Мета та цілі дисципліни	Мета: дати студентам цілісне уявлення про специфіку філософського знання, особливості вирішення філософією проблем, які хвилювали і продовжують хвилювати людство, розкрити творчу роль філософії в сучасній політичній культурі, обґрунтувати необхідність засвоєння філософського знання для фахівців-політологів. Цілі курсу: 1.допомогти студентам скласти чітке уявлення про філософію і її мову, засоби і методи, поняття і категорії, про історію філософської думки та її сучасні проблеми, що дозволить їм самим орієнтуватися у всьому цьому багатоманітні;. 2. освоєння студентами філософської україністики, аналіз національно-специфічної світоглядної культури України в контексті світового філософського процесу.
Література для вивчення дисципліни	**Базова література** 1. Актуальні проблеми філософії XX–XXI століть: навч.посібник/І.В.Карівець, В.Л.Петрушенко, С. М. Повторева і ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240с. 2. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. – К.: Мала академія Наук України, 2017. – 238 с. 3. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів – К.: Фоліо, 2018. https://book-ye.com.ua/catalog/filosofiya/filosofiya-bazovyj-pidruchnyk-dlya-studentiv-vyshchykhnavchalnykh-zakladiv/

4. Філософія: підручник / Людмила Рижак. – Вид.2-ге, перероб., доп. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 650 с.
5. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія. К. : Дух і Літера, 2019. URL: https://drive.google.com/file/d/1dcTcUnoZvg45gfJH2Y_cZ15Mg5P-dsqr/view

Додаткова:

1. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні.: URL : http://litopys.org.ua/chyph/chyph.htm
2. Карась А. Мітологія як горизонт розуміння та її естетичне і соціально-політичне проявлення. Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. 2019. № 22. С. 14–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_philos_2019_22_4
3. Попович М. Філософія свободи. Харків : Фоліо, 2018. С. 377–385. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Popovych_Myroslav/Filosofiia_svobody/
4. Платон. Апологія Сократа : URL : https://chtyvo.org.ua/authors/Plato/Apolohia_Sokrata/
5. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX – XX ст.: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2022. 486 с.
6. Ірвін В. Жити змістовно: філософія радості від античних стоїків. Київ: Yakaboo Publishing, 2021. С. 259–284. URL: https://drive.google.com/file/d/1oWXCBEMrZFp_z1rinQyuzcInVMkPI9FJ/view
7. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. Київ: Темпора, 2021
8. Лютий Т. Сковорода. Самовладання. Київ : Темпора, 2022.
9. Марк Аврелій. Наодинці з собою / пер. з грецьк. Р. Паранько. Львів : Вид-во «Апріорі», 2018. 184 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Avrelii_Mark/Naodyntsi_z_soboiu/
10. Пінкер С. Добрі янголи людської природи. Чому у світі панувало насильство і чи стало його менше?. Київ : Наш Формат, 2022.
11. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Київ: Наш формат, 2019. С. 544–569; 585–598 (електронна книга). URL: https://drive.google.com/file/d/1KwMWOJ_dI82tC02ot_flO6R4Sr2mMjXz/view
12. Попович М. Філософія свободи. Харків : Фоліо, 2018. С. 377–385. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Popovych_Myroslav/Filosofiia_svobody/
13. Фюрст М., Трінкс Ю. Філософія. К. : Дух і Літера, 2019. URL: https://drive.google.com/file/d/1dcTcUnoZvg45gfJH2Y_cZ15Mg5P-dsqr/view
14. Харарі Ю. 21 урок для 21 століття / пер. з англ. Олександр Дем'янчук. Київ : BookChef, 2022.
15. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації.2-е видання, виправлене і доповнене. : URL : https://chtyvo.org.ua/authors/Petrushenko_Viktor/Filosofiia_Kurs_lektsii/ або https://westudents.com.ua/knigi/627-flosofya-petrushenko-vl.html
16. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. – Вид-во: «Наш формат», 2018. – 576 с.
17. Голянич М.Ю., Москаленко Ю.М. Соціальна філософія Навчальний посібник. — Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2019. - 352 с.
18. Комунікація і культура в глобальному світі. – К.: Дух і літера, 2020.
19. Людина і суспільство. Кол. монографія. Т.1. Переусвідомлення буття людини під впливом глобальних викликів: ідентичність і свобода самовираження. – Львів: ЛНУ, 2022
20. Мельник В. Формування нової соціокультурної реальності. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2017.
21. Філософія сучасної науки і техніки. Підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. Вид. 2-е, – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 364 с.
22. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності і політика скривдженості. Пер. з англ. пер. з англ. Тетяна Сахно. – 2-ге вид. – К. : Наш Формат, 2020.
23. Джунь В.В. Філософія й популізм у сучасному українському світі //Тези звітної наукової конференції філософського факультету / Відп. за випуск Л. Рижак, Н. Жигайло. – Львів, 2023. – Вип. 20. – С.28-30.
24. Філософія як рефлексія духу. Навч. посібник / Людмила Рижак. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 640 с.

Вибрані першоджерела

1. Августин. Сповідь.–К.,1996.
2. Аврелій Марк. Наодинці з собою. Роздуми.–Львів:Літопис,2007.
3. Антологія світової філософії. В 4-х т.–М.,1969.–Т.1
4. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. К.: Дух і літера,2002.
5. Барт Р. Від твору до тексту//Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./За ред. М.Зубрицької.–Львів:Літопис,1996.– С.378–384.
6. Бергсон А. Вступ до метафізики//Слово.Знак.Дискурс:Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.–Львів,1996.–С.55-65.
7. Берлін Ісая. Чотири есе про свободу. –К.: Основи,1994.
8. Вовк Хв. Студії з української етнографії та антропології. –К.: Мистецтво,1995.
9. Гейзінга Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури.–Київ:Основи,1994.
10. Ґадамер Г.-Ґ. Істина і метод.–К.,2000.
11. Ґрін Т.Г. Про різні значення слова свобода у зв'язку з волею та моральним поступом людства//Лібералізм.Антологія.–К.,2002.– С. 441-458.
12. Декарт Р. Метафізичні розмисли.–К.,2000.
13. Декарт Р. Роздуми про метод.–К.,2003.
14. Дельоз Ж., Гваттарі А. Капіталізм і шизофренія: Анти-Едіп. –К.: Карме-Сінто,1996.
15. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук// Слово.Знак.Дискурс:Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./За ред. М.Зубрицької.–Львів:Літопис,1996.–С.457–477.
16. Еко Умберто. Реторика та ідеологія//Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./За ред. М.Зубрицької.–Львів: Літопис,1996.–420-427.
17. Йозеф Гьофнер. Християнське суспільне вчення.–Львів: Свічадо, 2002.
18. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу.–К.:АТ "Обереги",1994.
19. Іммануїл Кант. Пролеґомени до кожної майбутньої метафізики, яка зможе виступати як наука/Перекл. укр. мовою д-ра Івана Мірчука.–Мюнхен:УВУ,2004.–Серія:Varia ч.50.
20. Камю А. Бунтівна людина//Альбер Камю. Вибр. тв. у 3-х т. – Харків,1996-1997. –Т.3.Есе.
21. Камю А. Міф про Сізіфа//Альбер Камю.Вибр. тв. у 3-х т.–Харків, 1996-1997. –Т.3.Есе.
22. Камю А. Творчість і свобода//Альбер Камю. Вибр. тв. у 3-х т.–Харків,1996–1997. –Т.3.Есе.
23. Костенко Ліна.Гуманітарна аура нації або дефект головного дзеркала.–К.:КМА,1999.
24. Кримський С. Під сиґнатурою Софії. –К.,2008.
25. Куліш П. Хутірська філософія і віддалена від світу поезія//Хроніка 2000.–№2-7,1993.
26. Кульчицький О. Український персоналізм. –Мюнхен-Париж: УВУ,1985.
27. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури.–Київ:Обереги, 1992.
28. Маланюк Є.Книга спостережень.–Торонто,1966.–Т.2.Малоросійство.–С.229-247.
29. Мірчук І. Історія української культури//В. Петров,Д.Чижевський, М. Глобенко, Іван *Мірчук*.Українська література. Мюнхен-Львів: УВУ,1994.–С.243–374.
30. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. –К.: Обереги,1992.
31. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. –К.: Основи,1993.
32. Ніцше Ф.По той бік добра і зла. Генеалогія моралі/Перекл. з нім. А.Онишко.Львів:Літопис,2002.
33. Огієнко І. Українська культура.Коротка історія культурного життя українського народу.З малюнками і портретами українських культурних діячів:курс, читаний в Українськім Народнім Університеті/ Репр. відтворення вид.1918 р.–К.:Абрис,1991.
34. Павлишин М. Канон та іконостас.–К.:Час,1997.–Ч.1.
35. Платон. Діалоги.–К.,1996.

36. Поль де Ман. Опірність теорії//Слово.Знак.Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст./За ред. М.Зубрицької.–Львів:Літопис,1996.–С.478–494.
37. Потебня О. Думка і мова (*Фрагменти*)//Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.–Львів,1996.–С.23-39.
38. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: панорама новітньої науки.–К.,1998.
39. Сартр Ж-П. Слова//Жан Поль Сартр. Нудота. Мур. Слова.–К.: Основи.–1993.–С.329-458.
40. Сенека. Моральні листи до Луцилія.–К.:Основи,1996.
41. Сковорода Г.С. Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя// Сковорода Г.С.Повн.Зібр.Тв. У 2-х т.–Т.1, К.,1977.
42. Сміт Е. Національна ідентичність.–К.:Основи,1994.
43. Франко І. Мислі о еволюції в історії людськості// І.Я.Франко. Твори в 50-и томах.Т. 45.–К.:Наукова думка,1986.–С.76-139.
44. Фройд З. Поет і фантазування/Зигмунд Фройд//Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст./За ред. М. Зубрицької.–Львів:Літопис,1996.—С.83-90.
45. Фромм Е.Мистецтво любові: дослідження природи любові/Пер. з анг. Л.А. Чернишової.–Мінськ: Полифак, 1991.
46. Фуко М. Що таке автор?/Мішель Фуко// Слово.Знак.Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст./За ред. М. Зубрицької.–Львів: Літопис,1996.–С.442-456.
47. Чижевський Д. Філософські твори: у 4-х тт./Під заг. ред. В. Лісового.–К.,2005.–Т.1.
48. Юркевич П. Ідея// П.Юркевич. Вибране. –К.:Абрис,1993.–С.3-72.
49. Юркевич П. Розум за вченням Платона і досвід за вченням Канта Вибране. –К.:Абрис,1993.–С.230-303.
50. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. –Мюнхен: УВУ,1993.

Додаткова рекомендована література для можливої самостійної роботи

1. Абрамов А. И. Антична культура і вітчизняна філософська думка (Авт.: В. С. Горський, Т. С. Галіченко, Я. М. Стратій та ін.). –К.: Знання УРСР,1990.
2. Багалій Д. Український мандрівний філософ Григорій Сковорода. –К.: Орій,1992.
3. Бистріцький Є. Феномен особистості// Філософська і соціологічна думка. 1989.–№8.
4. Бичко А. К., Бичко І. В.,Табачковський В. Г.Історія філософії.–К.,2001.
5. Валевська І. Історичні долі класичної метафізики в XX сторіччі //Філософська думка.–1998.–N2.
6. Винниченко В. Відродження нації.В 3-х т.–Т.3.–К.,1990.
7. Войтила К. Суб'єктність і "те, що не піддається редукції" в людині // Досвід людської особи: Нариси з філософської антропології.–Львів, 2000.–С.19-27.
8. Голіченко Т.С.Слов'янська міфологія та антична культура.–К.: Наукова думка,1994.
9. Грабович Г. До історії української літератури: дослідження, есе,полеміка.–К.:Основи,1997.
10. Гусєв В. І. Вступ до метафізики:Навчальний посібник.–К., 2004.
11. Гусєв В.І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст.Курс лекцій: Навч. посібник.–К.,1994.
12. Гудінг Д.,Леннокс Дж. Людина та її світогляд: у пошуках істини і реальності.–Київ,2006,Т.2.Р.7-10.
13. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст./ За ред.М.Зубрицької.–Львів: Літопис,1996.
14. Драгоманов М. Чудацькі думки про українську національну справу//Історія філософії України.Хрестоматія.–К.1993.–С.379-380.
15. Драч І. , Кримський С., Попович М. Григорій Сковорода.–К.: Молодь, 1984.
16. Енциклопедія постмодернізму.–К.:Основи,2003(стаття "Деконструкція")
17. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франківський період.–К.:Факт,2006.
18. Захара І. Лекції з історії філософії.–Львів,1997.
19. Кістяковський Б. Проблеми і завдання соціально-наукового пізнання// Філос. і соціол. думка. –1992.–№1;2
20. Кондзьолка В.В. Платон: філософія добра//Платон. Діалоги.–К., 1995.–С. 5-20.

21. Кондзьолка В.В.Світ та людина в давньогрецькій філософії /Предмет і проблематика філософії: навч.посібник (за заг. ред. М.А. Скринника, З.Е. Скринник).– Львів, 2001.–С.65-74.
22. Кондзьолка В.Платон:філософія добра//Платон. Діалоги.–К.: Основи,1995.–С.5-19.
23. Костомаров М. Книги буття українського народу//Історія філософії України. Хрестоматія:Навч.посібник/Упорядники М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін.–К.:Либідь,1993.–С.315-322.
24. Кримський С. Феномен мудрості у творчості Григорія Сковороди//Вісник НАНУ, №12,2002.
25. Кримський С.Б. Наукове знання і принципи його трансформації.–К.: Наукова думка,1974.
26. Кульчицький О. Введення в проблематику сутности філософії//Записки НТШ: Праці історично-філософічної секції.–Париж-Нью-Йорк-Мюнхен,1984.–Т.191.–С.1-86.
27. Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф.Філософія:dtv-Atlas:Пер. З 10-го нім.вид.–К.:Знання-Прес,2002.
28. Леві-Строс К.Структурна антропологія Перекл. з фр.З.Борисюк. –Київ: Основи,1997.
29. Липа Ю. Призначення України. –Л.: Просвіта,1992.
30. Липинський В. Листи до братів-хліборобів//Історія філософії України. Хрестоматія. –К.,1993.–С.456-465.
31. Лисяк-Рудницький І. Роля України в новітній історії// Історія філософії України. Хрестоматія:Навч. посібник/ Упорядники М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін.–К.:Либідь, 1993.–С.510-541.
32. Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом і Заходом//Історія філософії України.Хрестоматія.–К.,1993.–С.511-520.
33. Лісовий В. Культура, ідеологія, політика.–К.,1997.
34. Лой А. Патогенез соціальних інтеграцій у пострадянському суспільстві//Політична думка.–1997.–№3.
35. Людина в цивілізації XXI століття:проблема свободи/В.Г.Табачковський, М. О. Булатов, Т.В.Лютий , Г.І.Шалашенко, Є.І.Андрос, А.М. Дондюк, Г.П.Ковадло, Н.В.Хамітов, О.А.Ярош, В.П.Загороднюк.–К.:Наукова думка,2005.
36. Людський фактор/Дмитро Чекалкин.–К.:Саміт-книга.2021. –232с.
37. Мічіо Кайку.Візії:Як наука змінить XXI сторіччя.– Львів, 2004.
38. Ортега-І-Гасет Х. Вибрані твори. –К.,1994.
39. Оксана Забужко. Найдовша подорож: Есей. –Київ, Видавничий дім "Комора", 2022. –168с.
40. Павленко Ю.Історія світової цивілізації.Соціокультурний розвиток людства.–К.:Либідь,1996.
41. Плачинда *С.* П.Словник давньоукраїнської міфології:–*К.:*Укр. письменник,1993.
42. Попер К. Метод Маркса/Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги.–К.:Основи,1994.–Т.2.– С.91-145.
43. Попович М. *В.* Микола Гоголь [Текст]: роман-есе / М. В. Попович. –К.:Молодь,1989. –208 с.
44. Пролеєв С.В. Метафізика влади.–К.,2005.
45. Рассел Б. Історія західної філософії.–Кн.3.Новітня філософія.–К., 1995.
46. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо:нарис феноменологічної онтології.–К.,2001.
47. Семенюк Е.,Мельник В.Філософія сучасної науки і техніки.–Львів,2006.
48. Сковорода Г.Твори в 2-х т.Т.1.–К.: Наукова думка,1973.
49. Содомора А.На дорозі до себе самого//Сенека. Моральні листи до Луцилія. –К.:Основи,1996.
50. Табачковський В.Г. Людина–Екзистенція–Історія.–К.:Наукова думка, 1996.
51. Татаркевич В. Історія філософії.–Львів,1997.–Т.1.
52. Українська хартія вільної людини/Режим доступу: http://1-12.org.ua/ukrajinska-khartija-vilnoji-liudyny
53. Ф.Р. Рыльский.К изучению украинского народного мировозрения //Українці:народні вірування,повір'я, демонологія/2-е видання.–К.:Либідь, 1992.–С.25-52.
54. Федотова В. Істина і правда щоденності// Філос. і соціологічна думка.–1990.–№5.
55. Феномен української культури: методологічні засади осмислення/ НАН України, Інститут філософії; відп.ред. В. Шинкарук, Є. Бистрицький.–К.:Фенікс,1996.
56. Філософський енциклопедичний словник.–К.,2002.
57. Філософський словник.–К.,1986.

	58. Філософсько-антропологічні читання: творча спадщина В.І.Шинкарука та сьогодення (до 80-ліття від дня народження). Упорядник: Є.І.Андрос. Частина 1. // Зб. наук. праць. Філософські діалоги'2010. – К., 2010. – 316 с. 59. Читанка з історії філософії.–К.,1992.–Кн.1. 60. Хроніка революції, війни та реваншу/Валерій Прозапас. –Київ: Видавництво Білка,2021. –424с. 61. Шевчук В. Дорога в тисячу років: Роздуми, статті, есе. –К.: Радянський письменник,1990. Шлемкевич М. Загублена українська людина.–Нью-Йорк, 1954.
Обсяг курсу	Загальний обсяг: 90 годин. Аудиторних занять: 32 год., з них 16 год. лекцій та 16 год. семінарських занять. Самостійної роботи: 58 год.
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент має: **Знати:** основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми; визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, антропології, персоналізму, гносеології та епістемології, аксіології, філософії культури, орієнтуватися в першоджерелах, основній сучасній філософській літературі і філософській україністиці. **Вміти:** поєднувати знання соціально-наукові так і гуманітарні в цілісний образ світу, застосовувати набувані знання для аналізу сучасних світоглядних проблем і виформування власної позиції в їх вирішенні. **Курс забезпечує набуття таких компетентностей: ІК, КЗ 3, КЗ 5, КЗ 6, КЗ 7, КФ 1;** **та програмних результатів навчання: ПРН 1, ПРН 6-9, ПРН 54.**
Ключові слова, словосполучення та вирази, знакові постаті.	Світогляд, філософія, знання, міф, релігія, наука, постмодерн у філософії, ментальність, Фалес, Д.Чижевський, В.Шинкарук, національне, загальнолюдське, парадигма, функ ції філософії, філософські категорії, структура філософії. Метафізика, онтологія, реальність, буття, трансценденталії, терміни онтології, різновиди онтологій, Геракліт, Демокріт, Сократ, Платон, Аристотель, Епікур, Р.Декарт, Д.Берклі, Г.Ляйбніц, Г.Геґель, французький матеріялізм 18ст, Маркс, Л.Фойєрбах, свідомість, ідеальне, мова, О.Потебня, З.Фройд, К.Юнг, архетипи несвідомого, психоаналіз, духовне, суб'єктивне. Філософська антропологія, М.Шелер, людина, природа людини, теорії природи людини, Дарвін, сутність людини, існування, екзистенція, екзистенціялізм, дихотомії людини, ноосфера, Вернадський, іманентність, трансцендентність, види людської трансцендентності. Сенс життя. Самоцінність життя. Людина в суспільстві, С.Боецій, особа, особистість, філософія особи, персональна самоідентифікація: прикмети особи, персоналізм, Е.Муньє. Гносеологія, мислення, пізнання(діяльність), істина, фальш(заблудження, мара, брехня, фейк), методи пізнання, суб'єкт, об'єкт, реалізм, ідеалізм, здоровий глузд, досвід, сенсуалізм, раціоналізм, соліпсизм, форми чуттєвого пізнання, форми раціонального пізнання, істина, філософська істина, види знання, принципи пізнання, теорії істини, догматизм, скептицизм, суб'єктивізм, релятивізм. Епістемологія, науковий метод, методологія, види раціональності., види наукової раціональності, прикмети класичної наукової раціональності, наукова парадигма, рівні наукового пізнання, критерії розрізнення рівнів наукового пізнання, методологія, науковий метод, картина світу, форми наукового знання, позитивізм, математична логіка, принципи наукового пізнання. Суспільство, буття суспільства, основи суспільства, структури суспільства, суспільство як система, суспільні відносини, філософське пізнання суспільства, природа(географічне середовище) демографія, економіка, метеріяльне виробництво, духовне життя суспільства, свідомість суспільства, соціяльна група, клас, страта, соціяльна пам'ять, політика, держава, національна ідея, нація, народ, соціологія.. Філософія історії, моделі історії, цивілізація, стадія, суспільно-економічна формація, О.Шпенглер, А.Тойнбі, В.Ростоу, К.Маркс, матеріялістична діалектика, техніка, власність, культура, історіософія, людство, глобалізація, Європа як філософське поняття, соціологія. Аксіологія, вартощі, вартості, цінності, оцінка, благо, О.Кульчицький, структура вартостей, теорії вартостей: Ч.Пірс, В.Віндельбанд, М.Шелер, О.Шпенглер, А.Тойнбі, Ф.Знанецький. єрархія вартостей, любов, щастя, задоволення; істина, добро, краса як вартості. Культура як здійснення вартостей. Просвітництво. Основні теорії культури: Й.Гердер, Е.Кант, Г.Геґель, Е Тайлор, Д.Фрезер, П.Куліш, І.Огієнко, В.Віндельбанд і Г.Ріккерт, Б.Малиновський, Й.Гайзінга, Х.Отега і Гассет, К.Леві-Стросс, М.Фуко, М.Бахтін, Р.Барт і У.Еко, структура культури, стереотипи, культура і цивілізація: І.Мірчук, малоросійство в культурі: Є.Маланюк, футурологія: О.Тофлер.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій, семінарських занять і консультацій.

Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці VII семестру
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	У викладанні лекційного курсу і проведенні семінарських занять практикуються наступні методи навчання: - єдності аналізу і синтезу; - ілюстративний метод: - проблемний метод; - порівняльний метод; - метод узагальнення ; - метод дискусії; - використання рольових ігор; - встановлення зворотнього зв'язку з авдиторією в процесі читання лекції тощо.
Необхідне обладнання	Дошка, крейда, при необхідності проектор, електронний ресурс. Ноутбук, відеокамера, інтернет мережа, прийняті університетом додатки.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: Максимальний бал на семінарському занятті 5. Система оцінювання в поточній успішності – накопичувальна. • семінарські: 20-25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20-25; • розвиваючі лекторські тестові завдання по самостійній роботі (їх два): 25-30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25-30; • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Письмові роботи:** передбачається, що в межах самостійної роботи чи підготовки до семінарського заняття, впродовж семестру студенти можуть написати одне есе на основі творчої інтерпретації тексту філософського першоджерела чи науковий реферат по запропонованих до розділів темах. Обсяг есе: 2-3 ст., обсяг наукового реферату 6 -7 стор. Оцінювання: 5 балів максимум. Вимоги до написання наукового реферату в методичних матеріялах для студентів нефілософських спеціальностей на персональній сторінці факультетського інтернет-сайту в залучнику - методичні матеріали викладача, який читає курс. **Академічна доброчесність:** Очікується, що як усні доповіді так і можливі письмові творчі роботи студентів будуть свідченням їх здатності критично відчитувати філософські тексти та на основі актуалізації універсальних філософських проблем будувати моделі для розуміння злободенних реалій українського соціокультурного простору. Жодна з форм академічної не доброчесності не толеруються. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти будуть присутніми на лекціях та практичних заняттях курсу. Відпрацювання пропущених семінарських занять практикуватиметься лише для студентів, які його пропустили з поважних причин. **З огляду на воєнний стан** в Україні і різні регіональні графіки відключення світла, при неможливості відвідати лекційне заняття в режимі онлайн студент, при потребі, по посиланню з календаря Teams лекційного заняття може прослухати відеозапис лекції у можливий для себе час. **Література.** Джерела, яких студенти не зможуть знайти самостійно, можуть бути за запитом студентів надані викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. **Політика виставлення балів.** Необхідною умовою допуску до заліку є наявність допускового балу сумарної поточної успішності в межах від 26 і по 50 балів).
Питання до заліку.	1. Поняття, структура та функції світогляду. 2. Світогляд і філософія. 3. Категоріальна структура світогляду. 4. Світогляд як форма суспільної свідомості людини і спосіб духовного освоєння світу. 5. Міфологія як історично перший тип світогляду. 6. Міфологія і філософія. 7. Філософія і наука. 8. Історичні типи світогляду та їх прояв у світоглядові сучасної людини.

	9. Національне та загальнолюдське у світоглядові. 10. Поняття ментальності. Риси української ментальності та їх відображення у світоглядові. 11. Виникнення філософії: Індія, Китай, Греція. Етапи розвитку світової філософії. 12. Зміна предмета філософії в процесі історичного розвитку. 13. Предмет і функції філософії. Структура філософського знання. 14. Метафізика – загальна теорія дійсності. 15. Основні терміни онтології. 16. Основні різновиди онтологій. 17. Спіритуалістичний монізм: погляди Платона. 18. Поміркований реалізм Аристотеля. 19. Онтологічний суб'єктивізм Берклі і Г'юма. 20. Абсолютний ідеалізм Гегеля. 21. Зміна поглядів на духовну основу світу в ході розвитку філософії. 22. Матеріалістичний монізм: погляди Демокріта. 23. Механістичний матеріалізм 17 – 18 ст. 24. Діалектичний та історичний матеріалізм К.Маркса. 25. Зміна поглядів на матеріальну основу світу в ході розвитку філософії. 26. Плюралізм буття в новітній філософії. 27. Структура буття і її категоріальне вираження. 28. Просторово-часові характеристики буття. 29. Філософське поняття руху. Рух і розвиток. 30. Буття духовного. Свідомість і несвідоме, проблема їх існування. 31. Свідомість і мова. Філософія мови О. Потебні. 32. Людина як об'єкт філософського аналізу. 33. Проблематичність людського буття. 34. Філософія і наука про природу людини. 35. Антропологічні теорії про природу людини. 36. Соціологічні теорії про природу людини. 37. Психологічні теорії про природу людини. 38. Екзистенціальні і історичні дихотомії людини. 39. Іманентність і трансцендентність людини. 40. Самоцінність людського буття. Сенс життя. 41. Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Індивідоцентризм і соціоцентризм. 42. Природні основи суспільства. Значення території. 43. Економічні основи суспільства. Економічний вибір України. 44. Духовні основи суспільства. Роль ідей в суспільстві. 45. Українська національна ідея: етапи розвитку і функції. 46. Структура суспільства. Типологія соціальних груп. 47. Форми регуляції суспільних відносин. 48. Філософія і математичні науки. 49. Ідея української держави: етапи розвитку і функції. 50. Поняття і прикмети особи. 51. Свобода – сутність, прагнення і право особи. 52. Стадійні і цивілізаційні моделі історії. 53. Європа як філософське поняття. Україна і Європа.

	54. Онтологія і гносеологія. Суб'єкт і об'єкт пізнання. 55. Проблема предмету пізнання: реалізм і пізнавальний ідеалізм. 56. Проблема джерел пізнання: сенсуалізм і раціоналізм. 57. Форми чуттєвого і раціонального пізнання. 58. Роль інтуїції в пізнанні. 59. Поняття знання і його види. 60. Поняття істини і фальші. 61. Класична і некласичні теорії істини. Критерії істини. 62. Гносеологія і епістемологія. Наука як спеціалізована форма пізнання. 63. Прикмети наукової раціональності. 64. Рівні наукового пізнання і критерії їх розрізнення. 65. Поняття наукового методу. Методи емпіричного і теоретичного пізнання. 66. Метод і методологія. Багаторівневість методологічного знання. 67. Особливості формування та основні етапи розвитку української філософії. 68. Форми наукового пізнання. 69. Істина в науці і філософії. 70. Онтологія і аксіологія. Поняття вартості. 71. Основні теорії вартості. 72. Структура вартостей. Єрархія вартостей. 73. Праця як вартість. Онтологічні і аксіологічні функції праці. 74. Г.Сковорода про "сродну працю" як самоствердження особи. 75. Істина, добро, краса як вартості. 76. Культура як здійснення вартостей. Основні теорії культури. 77. Негативні стереотипи сприйняття української культури і шляхи їх подолання. 78. Структура культури. Повнота культури. 79. Культура і нація. Проблема малоросійства в культурі: Є. Маланюк. 80. Культура і цивілізація. І. Мірчук про критерії розрізнення культури і цивілізації. 81. Філософія і культура.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК. Схема курсу "Філософія"

Тиж. год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)** **лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год с/р	Термін виконання

1-й 2 год.	Тема №1.Філософія,її проблематика і структура. 1.Світогляд і філософія. 2.Структура, типологія і функції світогляду. 3.Предмет і функції філософії. Структура філософського знання.	Лекція	Базова: 1, 2, 4, 6 Додаткова: 2, 4, 7, 8		Згідно розкладу
2-й 2 год.	*Тема№1.Філософське осмислення дійсности* 1. Світогляд і філософія. Поняття і структура світогляду. Функції світогляду. 2. Історичні типи світогляду та їх прояв у світоглядові сучасної людини. 3. Світогляд і ментальність. Риси української ментальності, їх прояв у світоглядові. 4. Виникнення та основні етапи розвитку філософії: класична, некласична (модерна), постмодерна філософія. 5. Д.Чижевський про особливості розвитку української філософії. 6. Предмет і функції філософії. Філософія і наука, філософія і філологічні дисципліни.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 2, 4, 6 Додаткова: 2, 4, 7, 8	Самостійна робота по темі 6 год.	Згідно розкладу
3-й 2 год**.**	Тема№2.Реальність і буття. 1.Філософський смисл проблеми буття. 2.Проблема свідомості у філософії.	Лекція	Базова: 1, 3, 4 Додаткова: 5-7, 15, 22		Згідно розкладу
4-й 2 год.	*Тема №2.Онтологія* 1. Основні терміни онтології. 2. Різновиди онтологій. 2.1. Моністичні погляди. 2.1.1 спіритуалістичний (	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 1,3, 4 Додаткова: 5, 6, 7, 13, 15, 22	Самостійна робота по темі 6 год.	Згідно розкладу

	ідеалістичний) монізм. 2.1.2 матеріалістичний монізм. 2.2. Онтологічний дуалізм. Р. Декарт. 2.3. Плюралізм буття в сучасній філософії. 3. Структура буття і її категоріальне вираження. 4. Буття духовного. Ідеальне. 5. Свідомість, самосвідомість, мова. 5. Свідомість і несвідоме, проблема їх існування.				
5-й 2год.	Тема №3.Проблема людини у філософії 1.Феномен людського життя. 2.Основні тлумачення походження людини. 3.Екзистенціяльні і історичні дихотомії людини. 4.Іманентність і трансцендентність людини.	Лекція	Базова: 1, 2, 5 Додаткова: 4, 7, 15, 17, 19		Згідно розкладу
6-й 2год.	*Тема № 3.Філософська антропологія.* 1. Людина як предмет філософського аналізу. 2. Наукові погляди на природу людини: антропологічні, соціо-логічні, психологічні теорії. Межі науки у вивченні людини. 3. Проблема сутності і існування людини. Екзистенціяльні і істо-ричні дихотомії людини. 4. Іманентність і трансцендентність людини. 5. Самоцінність людського життя. Сенс життя.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 1, 2, 3, 6 Додаткова: 1, 6, 10, 15, 17	Самостійна робота по темі 6год.	Згідно розкладу

7-й 2год.	Тема№4.Людина в суспільстві. Філософія особи. 1.Історичний екскурс у проблему особи.Поняття особи. 2.Особа перед проблемою автентичности:прикмети особи.	Лекція	Базова: 1, 3, 5 Додаткова: 1, 6, 10, 17, 19		Згідно розкладу
8-й 2год.	*Тема №4.Персоналізм.* 1. Особа у філософських концепціях сучасності. 2. Особа і особистість в українському гуманітарному дискурсові. 3. Поняття і прикмети особи. 4. Свобода - сутність, прагнення і право особи (В.І.Шинкарук).	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 6, 12 Додаткова: 4, 7, 15	Самостійна робота по темі 8 год.	Згідно розкладу
9-й 2год.	Тема..№5. Філософський аналіз пізнання. 1. Особливості філософського підходу до аналізу пізнавальної діяльності. 2.Пізнавальні здатності людини.	Лекція	Базова: 3, 4, 5 Додаткова: 5, 16, 21, 22		Згідно розкладу
10-й 2год.	*Тема 5.Гносеологія.* 1. Онтологія і гносеологія. Суб'єкт і об'єкт пізнання. 2. Проблема предмету і джерел пізнання. 3. Форми чуттєвого і раціонального пізнання. Роль інтуїції в пізнанні. 4. Поняття знання і його види. Особливості повсякденного знання. 5. Істина і фальш. Класична і некласичні теорії істини. Критерії істини.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 1, 4, 5 Додаткова: 7, 13, 15, 20	Самостійна робота по темі 8год.	Згідно розкладу
11-й 2год.	Тема №6. Наукове пізнання.	Лекція	Базова: 1, 3, 4, 5 Додаткова: 5, 16, 21, 22		Згідно розкладу

	1. Епістемологія і гносеологія. Наука як спеціалізована форма пізнання. 2. Рівні наукового пізнання. 3. Проблема істини в науці.				
12-й 2 год.	*Тема №6.Епістемологія.* 1. Гносеологія і епістемологія. Наука як спеціалізована форма пізнання і як сфера суспільної діяльності. 2. Рівні наукового пізнання та критерії їх розрізнення. 3. Метод і методологія. Багаторівневість методологічного знання. 4. Засади та форми наукового пізнання. Місце мовознавчих наук у життєдіяльності суспільства.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 1, 4, 5 Додаткова: 7, 13, 15, 20, 21	Самостійна робота по темі 8год.	Згідно розкладу
13-й 2 год.	Тема №7.Суспільство як предмет філософського дослідження. 1.Загальні зауваження..Суспільство як предмет філософського пізнання. 2.Основи суспільства. 3.Структура суспільства та форми регуляціх суспільних відносин.	Лекція	Базова: 1, 3, 5, 6 Додаткова: 13, 17, 19, 22		Згідно розкладу
14- 2 год.	*Тема №7.Філософія суспільства.* 1. Суспільство як об'єкт філософського аналізу. Індивідо-центризм і соціоцентризм. 2. Основи суспільства: природні, економічні, духовні. 3. Структура суспільства і регуляція суспільних відносин. 4. Політика і держава як форми регуляції суспільних відносин.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 1, 3, 5, 6 Додаткова: 13, 17, 19	Самостійна робота по темі 8 год.	Згідно розкладу
15-й 2 год.	Тема №8.Філософія історії. 1.Загальні зауваження.	Лекція	Базова: 1, 2, 3, 4, 6 Додаткова: 14, 18, 19, 22		Згідно розкладу

	2.Метології дослідження історії. 3.Філософія історії і сучасність.				
16-й 2 год	*Тема №8.Філософське розуміння історичного процесу.* 1.Людина і історія. Історія суспільства як предмет філософ-ського пізнання. 2.Класичний етап розвитку філософії історії: прогресистський, регресистський та циклічний напрями. 3.Некласична філософія історії: формаційна, цивілізаційна, стадійна моделі. 4. Проблема сенсу історії. 5. Сучасні підходи до філософії історії.	Семінар, групова робота, дискусія	Базова: 2, 3, 4,6 Додаткова: 14, 18, 19, 22	Самостійна робота по темі 8 год.	Згідно розкладу
32год.				58 год.	